

Súd: Správny súd v Bratislave
Spisová značka: BA-8Sa/10/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1020200218
Dátum vydania rozhodnutia: 17. 07. 2025
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Juraj Marko
ECLI: ECLI:SK:SpSBA:2025:1020200218.4

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Správny súd v Bratislave, sudcom: Mgr. Jurajom Markom, v právnej veci žalobcu: A. A. B., nar. XX.XX.XXXX, bytom C.. D. X, XXX XX E., zastúpeného advokátskou kanceláriou Zuzák, s.r.o., so sídlom Suché mýto 1, Europeum Business Centre (Regus, blok B), 811 03 Bratislava, proti žalovanému: Sociálna poisťovňa, ústredie, so sídlom Ul. 29. augusta č. 8 a 10, Bratislava, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovanej č. XXXXX-X/XXXX-XX zo dňa 19.11.2019, v spojení s rozhodnutím č. XXX-XXXXXXXXXX-XXXX/XX zo dňa 21.06.2019, takto

rozhodol:

I. Správny súd v Bratislave rozhodnutie Sociálnej poisťovne, ústredie, číslo XXXXX-X/XXXX-XX zo dňa 19.11.2019 zrušuje a vec vracia tomuto orgánu verejnej správy na ďalšie konanie.

II. Správny súd v Bratislave návrh žalobcu na prerušenie konania podľa ustanovenia § 100 ods. 1 písm. b) SSP zamieta.

III. Správny súd v Bratislave priznáva žalobcovi právo na náhradu trov konania. Po právoplatnosti tohto rozsudku súd rozhodne o výške náhrady trov konania samostatným uznesením.

odôvodnenie:

I.
Priebeh administratívneho konania

1. Sociálna poisťovňa, pobočka Bratislava, ako prvostupňový orgán, svojim rozhodnutím č. XXX-XXXXXXXXXX-XXXX/XX zo dňa 21.06.2019 (ďalej ako „prvostupňové rozhodnutie“), predpísala žalobcovi za obdobie január 2009 až marec 2014, jún 2014 až september 2014 a november 2014 penále vo výške 5.099,96 EUR.

2. Proti prvostupňovému rozhodnutiu podal žalobca včas odvolanie, na základe ktorého žalovaný vo svojom rozhodnutí č. XXXXX-X/XXXX-XX zo dňa 19.11.2019 (ďalej ako „druhostupňové rozhodnutie“) prvostupňové rozhodnutie zmenil tak, že pôvodnú prílohu k napadnutému rozhodnutiu nahrádza novou prílohou, ktorá sa týmto stala neoddeliteľnou súčasťou prvostupňového rozhodnutia a v ostatnom prvostupňové rozhodnutie potvrdil (prvostupňové a druhostupňové rozhodnutie spolu ďalej ako „napadnuté rozhodnutia“).

3. Z napadnutých rozhodnutí vyplýva, že penále bolo vypočítané aj z dlžných súm poistného, ktoré bolo žalobcovi predpísané za obdobie od januára 2009 do októbra 2013 rozhodnutím č. XXX-XXXXXXXXXX-XXXX/XX z 5. decembra 2013 v celkovej sume 8.676,86 EUR (ďalej ako „rozhodnutie o poistnom“), ktorých nesplatenú časť povolila Sociálna poisťovňa, pobočka Bratislava rozhodnutím č. XXXX-

XXXXX-XXXX/XXXX zo dňa 29. októbra 2014 žalobcoví splácať v splátkach (ďalej ako „rozhodnutie o splátkach“).

II.

Žaloba

4. Žalobou zo dňa 04.02.2020, doručenou súdu dňa 07.02.2020, sa žalobca domáhal zrušenia napadnutých rozhodnutí žalovaného, pričom ako dôvody nezákonnosti týchto rozhodnutí uvádza nepreskúmateľnosť, nezrozumiteľnosť a nesprávnosť, ktoré majú spočívať v nesprávne naformulovanom výroku, nesprávnom právnom posúdení, nesprávnom určení lehoty na plnenie, nespoľahlivo zistenom skutkovom stave veci a neuvedení skutočností, ktoré boli podkladom na rozhodnutie, bez uvedenia úvahy, ktorou sa správny orgán riadil pri hodnotení dôkazov.

5. Ako dôvod nezákonnosti napadnutých rozhodnutí žalobca uviedol aj nesplnenie si povinnosti žalovaného rozhodnúť v zákonnej lehote o povolení splátok dlžných súm poistného, v dôsledku čoho došlo k nezákonnému navýšeniu penále, predpísaného prvostupňovým rozhodnutím.

6. Žalobca tiež správne súdu navrhol postup podľa ustanovenia § 192 zákona č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok (ďalej ako „SSP“), aby využil svoje oprávnenie podľa tohto ustanovenia zákona a znížil peňažné plnenie, na ktorého plnenie bol žalovaný zaviazaný napadnutými rozhodnutiami, nakoľko toto plnenie považuje žalobca za neprimerané a voči nemu likvidačné.

7. V prípade, ak by správny súd dospel k záveru, že sú splnené podmienky na konanie o súlade právnych predpisov, žalobca navrhuje, aby súd postupoval podľa ustanovenia § 100 SSP a konanie prerušil až do rozhodnutia Ústavného súdu SR o návrhu na začatie konania o súlade § 240 ods. 1 a §146 ods. 4 zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej ako „zákon o sociálnom poistení“) s Ústavou SR.

III.

Konanie pred správnym súdom

8. Na základe výzvy správneho súdu zo dňa 02.06.2022 sa žalovaný vyjadril k podanej správnej žalobe, kde zhrnul rozhodujúce skutočnosti, ktoré tvorili základ napadnutých rozhodnutí, pričom sa osobitne vyjadril k jednotlivým žalobným bodom uvedených v podanej správnej žalobe.

9. Žalovaný vo svojom vyjadrení zo dňa 15.07.2022 predovšetkým ozrejmil výklad rozhodujúcich ustanovení zákona o sociálnom poistení, ktoré tvorili základ napadnutých rozhodnutí, a ktorých výklad bol zo strany žalobcu namietaný (predovšetkým §§ 240 ods. 1, 146 ods. 1, 2 a 4, 210 ods. 2).

10. Žalovaný rovnako ozrejmil aj spôsob priradovania platieb poistného namietaný žalobcom so záverom, že tento bol dostatočne jasne preukázaný aj v napadnutých rozhodnutiach.

11. Na záver sa žalovaný v krátkosti vyjadril aj k žalobcovmu návrhu na prerušenie konania podľa ustanovenia § 100 SSP s tým, že na takýto postup nevidí dôvod.

12. Žalovaný navrhol aby správny súd žalobu v tejto veci odmietol ako oneskorene podanú, vzhľadom na dátum doručenia žaloby uvedenom vo výzve správneho súdu na vyjadrenie zo dňa 02.06.2022, z ktorého vyplýva, že žaloba bola podaná oneskorene a pre prípad, ak súd vyhodnotí, že žaloba bola podaná včas navrhol jej zamietnutie.

13. Na základe výzvy správneho súdu zo dňa 03.08.2022 sa k vyjadreniu žalovaného vyjadril žalobca, ktorý zotrval na svojich vyjadreniach a právnych názoroch uvedených v správnej žalobe.

14. Nad rámec svojich tvrdení, ktoré už boli uvedené v samotnej žalobe, žalobca ozrejmil, že žaloba bola súdu doručená elektronicky dňa 06.02.2020 (v lehote dvoch mesiacov odo dňa doručenia

druhostupňového rozhodnutia), čo preukázal aj predložením potvrdenia o elektronickom odoslaní a doručení žaloby.

15. V reakcii na vyjadrenie žalovaného, žalobca tiež upresňuje, že jeho legitímne očakávania nespočívali v tom, že jeho porušenie zákonných povinností nebude sankcionované, ale že bude sankcionované v primeranej miere a v súlade so zákonom.

16. Žalobca v ďalšom zopakoval svoju argumentáciu uvedenú v žalobe týkajúcu sa najmä nezákonnosti vyrúbenia penále za obdobie pred povolením splátok dlžných súm poistného, spolu s úrokom z omeškania za čas splácania týchto dlžných súm, a zároveň protizákonného navýšenia penále o čas prevyšujúci zákonnú lehotu na vydanie rozhodnutia o povolení splátok dlžných súm.

17. K vyjadreniu žalobcu sa žalovaný na výzvu súdu zo dňa 15.02.2023 nevyjadril.

18. Vzhľadom na to, že sa žalobca v podanej žalobe nevyjadril, či žiada vo veci nariadiť pojednávanie, bol žalobca na základe ustanovenia § 103 ods. 2 v spojení s § 199 ods. 3 SSP správnym súdom dodatočne poučený o jeho procesných právach, a zároveň vyzvaný, aby sa vyjadril vo veci nariadenia pojednávania, na čo žalobca reagoval tak, že súhlasí s prejednaním veci aj bez nariadenia pojednávania.

19. Dňa 25.06.2025 žalobca doručil súdu ospravedlnenie svojej neúčasti na pojednávaní vytýčenom na deň 26.06.2025 spolu s vyjadrením, v ktorom zopakoval svoj právny názor v tejto veci a zároveň poukázal na Rozsudok Správneho súdu v Bratislave zo dňa 22.05.2024, sp. zn. 2S/13/2023 v obdobnej veci týkajúcej sa žalobcu a žalovaného, v ktorom správy súd zrušil rozhodnutie žalovaného z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia veci a, v ktorom uviedol ústavno-konformný výklad noriem zákona o sociálnom poistení, ktorého sa žalobca domáha aj v tejto právnej veci.

IV.

Relevantné právne predpisy

20. Podľa § 4 ods. 3 písm. b) zákona č. 151/2022 Z. z. o zriadení správnych súdov a o zmene a doplnení niektorých zákonov, ak § 4 ods. 1 neustanovuje inak, výkon súdnictva prechádza od 1. júna 2023 z krajských súdov na správne sudy vo všetkých veciach, v ktorých je od 1. júna 2023 daná právomoc správnych súdov, a to: z Krajského súdu v Bratislave, Krajského súdu v Nitre a Krajského súdu v Trnave na Správny súd v Bratislave.

21. Podľa § 134 ods. 2 písm. d) SSP, správny súd nie je viazaný rozsahom a dôvodmi žaloby, ak ide o veci podľa § 6 ods. 2 písm. c), ak je žalobcom fyzická osoba.

22. Podľa § 6 písm. c) SSP, správne sudy rozhodujú v konaniach o správnych žalobách v sociálnych veciach.

23. Podľa § 146 zákona o sociálnom poistení, (1) Sociálna poisťovňa môže na základe písomnej žiadosti fyzickej osoby alebo právnickej osoby povinnej odvieť poistné povoliť splátky dlžných súm poistného pre jej platobnú neschopnosť alebo z iného dôvodu, pre ktorý by jej vznikla platobná neschopnosť, ak (a) možno dôvodne predpokladať, že v období nie dlhšom ako 24 mesiacov bude schopná zaplatiť dlžné sumy poistného a (b) je v čase rozhodovania o povolení splátok dlžných súm poistného schopná riadne odvádzať poistné, ak je v tomto čase odvádzateľom poistného. (2) V rámci povolenia splátok dlžných súm Sociálna poisťovňa uvedie aj zvýšenie dlžných súm o úrok vo výške trojnásobku ročnej základnej úrokovej sadzby Európskej centrálnej banky platnej ku dňu povolenia splátok dlžných súm. Ak trojnásobok základnej úrokovej sadzby Európskej centrálnej banky nedosiahne 10 %, použije sa ročná úroková sadzba 10 %. (3) V prípade nedodržania termínu splátky určeného Sociálnou poisťovňou na jednotlivé splátky, zaplatením nižšej sumy jednotlivých splátok, ako určila Sociálna poisťovňa, alebo neplnenia odvodovej povinnosti stáva sa splatnou celá dlžná suma. Zaplatená suma poistného, pokuty, penále a úroku sa použijú na zápočet pohľadávky Sociálnej poisťovne. (4) Na povolené sumy splátok dlžných súm sa ustanovenie o predpísaní penále nepoužije.

24. Podľa § 240 ods. 1 zákona o sociálnom poistení (v znení platnom v čase vydania napadnutých rozhodnutí) fyzickým osobám a právnickým osobám povinným odvádzať poistné, ktoré neodviedli

poistné za príslušný kalendárny mesiac včas alebo v správnej sume, Sociálna poisťovňa predpíše penále vo výške 0,05 % z dlžnej sumy za každý deň omeškania odo dňa splatnosti poistného do dňa, keď bola dlžná suma poukázaná na účet Sociálnej poisťovne v Štátnej pokladnici, zaplatená v hotovosti, alebo do dňa začatia kontroly, ak tento zákon neustanovuje inak.

V.

Právne posúdenie správneho súdu

25. Správny súd na úvod konštatuje, že žaloba bola pôvodne podaná na Krajský súd v Bratislave. Na základe zákona č. 151/2022 Z. z. o zriadení správnych súdov a o zmene a doplnení niektorých zákonov bol s účinnosťou od 01.06.2023 zriadený Správny súd v Bratislave, na ktorý prešiel z Krajského súdu v Bratislave výkon súdnictva vo všetkých veciach, v ktorých je daná právomoc správnych súdov, vrátane prejednávanej veci.

26. Správny súd v Bratislave teda ako súd vecne a miestne príslušný na konanie vo veci podľa ust. § 10 a § 13 ods. 3 zákona č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok (ďalej len „SSP“), preskúmal napadnuté rozhodnutia žalovanej a priebeh administratívneho konania, ktorý predchádzal ich vydaniu, vychádzajúc zo stavu existujúceho v čase právoplatnosti druhostupňového rozhodnutia (§ 135 ods. 1 SSP), neviazaný rozsahom žaloby a dôvodmi žaloby fyzickej osoby v sociálnych veciach (§ 134 ods. 2 písm. d/ SSP, § 203 ods. 1 a 2 SSP) a dospel k záveru, že žaloba je podaná dôvodne. O žalobe súd rozhodol po nariadení pojednávania, za splnenia podmienok podľa § 116 SSP.

27. Na úvod považuje správny súd za potrebné ozrejmiť, že žaloba bola súdu doručená elektronicky dňa 06.02.2020 (v lehote dvoch mesiacov odo dňa doručenia druhostupňového rozhodnutia), na základe čoho ju nie je možné považovať za oneskorene podanú, tak ako to uvádza žalovaný vo svojom vyjadrení zo dňa 15.07.2022. Dátum doručenia žaloby 07.12.2020, uvedený vo výzve súdu zo dňa 02.06.2022, na ktorý poukázal žalovaný vo svojom vyjadrení, sa na uvedenú výzvu súdu dostal chybou v písaní, pričom dátum doručenia žaloby 06.02.2020 je v súdnom spise preukázaný riadnym potvrdením o elektronickom doručení.

28. Ako hlavný predmet sporu správny súd identifikoval výšku žalovaným predpísaného penále, ktoré bolo podľa názoru žalobcu predpísané v rozpore s ustanovením § 146 ods. 4 zákona o sociálnom poistení a jeho výška bola navýšená o obdobie nečinnosti žalovaného, kedy žalovaný v rozpore so zákonom oneskorene rozhodol o jeho žiadosti o povolenie splátok dlžných súm podľa ustanovenia § 146 ods. 1 zákona o sociálnom poistení.

29. Z napadnutých rozhodnutí, ako aj zo skutkového stavu, tak ako bol pred správnym súdom ustálený, vyplýva, že penále bolo žalobcovi predpísané aj z dlžných súm poistného, ktoré tvorí predmet rozhodnutia o splátkach, na základe ktorého mal žalobca zo strany žalovaného povolené uhrádzať dlžné sumy poistného predpísané rozhodnutím o poistnom za obdobie od januára 2009 do októbra 2013 v splátkach.

30. Z uvedenej skutočnosti je zrejmé, že žalovaný pri predpísaní penále v napadnutých rozhodnutiach nesprávne aplikoval ustanovenie § 146 ods. 4 zákona o sociálnom poistení, podľa ktorého sa v prípade povolenia splátok dlžných súm poistného (§146 ods. 1 zákona o sociálnom poistení), na povolené sumy splátok dlžných súm ustanovenie o predpísaní penále nepoužije.

31. Tak ako to vyplýva z napadnutých rozhodnutí, ako aj z vyjadrení žalovaného v tomto súdnom konaní, žalovaný predmetné ustanovenie interpretoval a následne aplikoval takým spôsobom, že penále síce nepredpísal zo sumy splátok podľa rozhodnutia o splátkach (zdanlivo rešpektujúc ustanovenie § 146 ods. 4 zákona o sociálnom poistení), ale zároveň penále predpísal zo sumy poistného, ktoré bolo týmito splátkami splácané, a to za obdobie odo dňa ich splatnosti, do dňa predchádzajúcemu dňu povolenia splátok dlžných súm poistného (vydaniu rozhodnutia o splátkach).

32. Uvedený výklad ustanovenia § 146 ods. 4 zákona o sociálnom poistení nie je správny, nakoľko nerešpektuje ostatné ustanovenia zákona o sociálnom poistení, ktoré s predpísaním penále a povolením splátok dlžných súm poistného úzko súvisia.

33. Podľa ustanovenia § 240 ods. 1 zákona o sociálnom poistení (v znení platnom v čase vydania napadnutých rozhodnutí) fyzickým osobám a právnickým osobám povinným odvádzať poistné, ktoré neodviedli poistné za príslušný kalendárny mesiac včas alebo v správnej sume, Sociálna poisťovňa predpíše penále vo výške 0,05 % z dlžnej sumy za každý deň omeškania odo dňa splatnosti poistného do dňa, keď bola dlžná suma poukázaná na účet Sociálnej poisťovne v Štátnej pokladnici, zaplatená v hotovosti, alebo do dňa začatia kontroly, ak tento zákon neustanovuje inak.

34. Z uvedeného ustanovenia vyplýva, že penále je žalovaný oprávnený/povinný predpísať za obdobie odo dňa splatnosti poistného, (i) do dňa, v ktorom bola dlžná suma poukázaná na účet Sociálnej poisťovne alebo (ii) do dňa začatia kontroly, ak zákon neustanovuje inak. Ak teda nastala niektorá z uvedených právnych skutočností, žalovaný je oprávnený/povinný penále predpísať, pokiaľ samotný zákon neustanovuje výnimku, kedy aj napriek splneniu zákonných predpokladov, žalovaný nie je oprávnený/povinný penále predpísať.

35. Z vyjadrenia žalovaného zo dňa 15. júla 2022 vyplýva, že žalovaný si pri vydaní napadnutých rozhodnutí uvedené ustanovenie § 240 ods. 1 zákona o sociálnom poistení vyložil presne opačným spôsobom a nesprávne tak, že na predpísanie penále nemusia byť splnené zákonné predpoklady, ak to v inom ustanovení pripúšťa samotný zákon. Za takéto ustanovenie považoval žalovaný § 146 ods. 4 zákona o sociálnom poistení, podľa ktorého sa na povolené sumy splátok dlžných súm nepoužije ustanovenie zákona o predpísaní penále, a preto je možné podľa názoru žalovaného „improvizovať“ a penále bez zákonného dôvodu predpísať do dňa predchádzajúceho dňu povolenia splátok dlžných súm (hoci zákon o sociálnom poistení takúto možnosť výpočtu penále nikde nespomína).

36. Uvedený výklad predmetných ustanovení zákona o sociálnom poistení je zo strany žalovaného celkom zjavne nesprávny a nelogický, nakoľko § 146 ods. 4 tohto zákona ustanovuje práve výnimku, kedy žalovaný nie je oprávnený/povinný penále predpísať, napriek tomu, že dôjde k oneskorenému splateniu dlžných súm.

37. Tým, že zákon o sociálnom poistení nikde nespomína povolenie splátok dlžných súm poistného podľa ustanovenia § 146 ods. 1, ako spôsob uspokojenia pohľadávky, nejedná sa o vyššie uvedenú právnu skutočnosť, ktorá by zakladala právo žalovaného na predpísanie penále podľa ustanovenia § 240 ods. 1 zákona o sociálnom poistení (a to aj bez explicitného uvedenia zákonnej výnimky v ustanovení § 146 ods. 4 tohto zákona). Žalovaný teda celkom zjavne nebol oprávnený predpísať penále za obdobie odo dňa splatnosti poistného, do dňa predchádzajúceho dňu povolenia splátok dlžných súm poistného, tak ako je to uvedené v napadnutých rozhodnutiach.

38. Z ustanovenia § 146 ods. 3 zákona o sociálnom poistení navyše vyplýva, že povolením splátok dlžných súm poistného, dochádza k odkladu splatnosti dlžných súm poistného, keďže zákon v tomto ustanovení uvádza osobitný moment, kedy sa nanovo stáva splatnou celá suma, ktorá je predmetom plnenia v splátkach. Počas plnenia dlžných súm v splátkach, sú totiž splatné iba jednotlivé splátky dlžných súm, pričom splatnosť celej dlžnej sumy bola povolením splátok odložená. Ak teda zákon o sociálnom poistení v ustanovení § 240 ods. 1 uvádza ako podmienku na predpísanie penále splatnosť sumy, z ktorej má byť penále predpísané, ani táto podmienka nie je počas splácania dlžnej sumy v splátkach podľa ustanovenia § 146 ods. 1 zákona o sociálnom poistení splnená. Uhradením celej dlžnej sumy v splátkach teda ani len nevzniká osobitné obdobie omeškania medzi splatnosťou dlžnej sumy a jej úplnou úhradou, ktoré by nebolo pokryté povolením splátok dlžných súm, za ktoré by bolo možné predpísať penále.

39. Ustanovenie § 146 ods. 4 zákona o sociálnom poistení je potrebné v neposlednom rade vykladať aj v súvislosti s ustanovením § 146 ods. 2 toho istého zákona, ktoré ustanovuje povinnosť žalovaného, v rámci povolenia splátok dlžných súm, zvýšiť dlžné sumy o úrok vo výške trojnásobku ročnej základnej úrokovej sadzby Európskej centrálnej banky platnej ku dňu povolenia splátok dlžných súm, minimálne vo výške 10 %. Zákon teda celkom jasne počíta s tým, že na dlžné sumy, ktoré sú predmetom plnenia v splátkach, nie je možné predpísať penále (viď argumentáciu vyššie), čo kompenzuje povinnosťou zvýšiť dlžné sumy o úrok z omeškania.

40. Výklad ustanovení § 146 ods. 2 a 4 zákona o sociálnom poistení, ktorý zaujal žalovaný pri vydaní napadnutých rozhodnutí, keď úrok z omeškania vypočítal z dlžných súm iba od času povolenia splácania dlžných súm v splátkach až do ich úplnej úhrady, pričom za čas pred týmto povolením, na tie isté dlžné sumy, predpísal penále, je zjavne nesprávny. Zákon v uvedených ustanoveniach, v rámci povolenia splátok, uvádza povinnosť dlžné sumy zvýšiť o úrok a pomerne jasne vylučuje aplikáciu ustanovení týkajúcich sa predpísania penále (i keď na predpísanie penále nie sú v prípade povolenia splátok dlžných súm splnené podmienky podľa ustanovenia § 240 ods. 1 zákona o sociálnom poistení, bez ohľadu na ich vylúčenie ustanovením § 146 ods. 4, vid' argumentáciu vyššie).

41. Úrok z omeškania a penále nie je možné kombinovať, nakoľko sú buď splnené podmienky pre navýšenie dlžných súm o úrok podľa § 146 ods. 2 zákona o sociálnom poistení (od ich pôvodnej splatnosti až do ich úplnej úhrady v splátkach) alebo sú splnené podmienky na predpísanie penále podľa § 240 ods. 1 toho istého zákona. Takýto záver je aj v súlade s rozhodovacou praxou Najvyššieho súdu SR, ktorý v rozhodnutí zo dňa 27. novembra 2019, sp. zn. 7Sžsk/111/2018, na ktoré poukazuje v inej súvislosti aj samotný žalovaný vo svojom vyjadrení zo dňa 15. júla 2022, uvádza: „Obdobne ako v prípade omeškania s plnením občiansko-právnych či obchodno- právnych peňažných záväzkov nastupuje aj podľa zákona o sociálnom poistení kompenzačný mechanizmus, či už v podobe úroku v prípade povolenia splátok (§ 146 ods. 1 a 2) alebo v podobe penále (§ 240 ods. 1).“ Najvyšší súd SR teda, rovnako ako správny súd v tejto veci, neuvádza možnosť kombinácie obidvoch kompenzačných mechanizmov spoločne, ale rozlišuje možnosť využiť jeden alebo druhý kompenzačný mechanizmus, v závislosti od splnenia zákonných podmienok.

42. Na základe uvedených skutočností teda správny súd prisvedčil argumentácii žalobcu, týkajúcej sa nezákonnosti napadnutých rozhodnutí, a to v dôsledku nesprávneho právneho posúdenia, spočívajúceho v nesprávnej interpretácii a aplikácii ustanovení § 240 ods. 1 a § 146 ods. 1 a 2 zákona o sociálnom poistení. Priamym dôsledkom tejto nezákonnosti bol nesprávny výpočet penále, ktorý nemal zahŕňať dlžné sumy, ktoré boli predmetom rozhodnutia o splátkach.

43. Čo sa týka nedodržania lehoty žalovaného pri vydaní rozhodnutia o splátkach (§ 210 ods. 2 v spojení s § 210 ods. 1 a § 178 ods. 1 písm. a) bod 10. zákona o sociálnom poistení), na ktorú poukazuje žalobca, ako príčinu nezákonného navýšenia penále, správny súd sa stotožňuje so závermi Krajského súdu v Bratislave, uvedené v rozsudku zo dňa 10. mája 2018, sp. zn. 6S/45/2016, ktorým súd zrušil predchádzajúce rozhodnutia žalovaného v tejto veci. Nedodržanie procesnej lehoty na vydanie rozhodnutia príslušného orgánu nepredstavuje takú vadu, ktorá by mohla mať za následok ničotnosť takéhoto rozhodnutia (rozhodnutia o splátkach). Pokiaľ mala nezákonnosť postupu žalovaného, v podobe nedodržania zákonnej lehoty na vydanie rozhodnutia, za následok vznik škody, jej prípadná náhrada nie je predmetom tohto správneho konania. Na druhej strane si správny súd dovoľuje uviesť, že za účelom zníženia, resp. úplnej eliminácie potenciálneho vzniku škody, spôsobenej oneskoreným rozhodnutím žalovaného, nič nebránilo žalobcovi, aby sám, aj bez vydania rozhodnutia, začal plniť svoj dlh v splátkach o ktoré žiadal, a tým znižoval istinu, z ktorej mala byť sankcia za oneskorenú úhradu vypočítaná (čo aj čiastočne podľa jeho vlastných vyjadrení realizoval).

44. Čo sa týka námietky žalobcu, že mu bolo určením lehoty na plnenie (do 15 dní odo dňa doručenia rozhodnutia) odňaté právo na spravodlivý proces, správny súd sa stotožnil s argumentáciou žalovaného uvedenou vo vyjadrení zo dňa 15. júla 2022, kde žalovaný odkazuje na ustanovenie § 215 ods. 5 zákona o sociálnom poistení, podľa ktorého až včas podané odvolanie má odkladný účinok, t.j. žalobca mal po doručení rozhodnutia možnosť v lehote 15 dní svoju povinnosť v zmysle rozhodnutia splniť, alebo v rovnakej lehote podať odvolanie s odkladným účinkom v zmysle citovaného ustanovenia zákona. Na základe uvedeného teda žalobcovi nebola odňatá možnosť podať voči napadnutému rozhodnutiu odvolanie bez toho, aby bol napriek nesúhlasu s doručeným rozhodnutím povinný neprávoplatne uloženú povinnosť splniť.

45. Rovnako správny súd nepovažuje za správnu argumentáciu žalobcu týkajúcu sa nevykonateľnosti rozhodnutia pri určením lehoty na plnenie odo dňa jeho doručenia. Vykonateľnosť rozhodnutia, tak ako je zadaná zákonom o sociálnom poistení, sa týka možnosti žalovaného pristúpiť k nútenému výkonu rozhodnutia v prípade dobrovoľného nesplnenia uloženej povinnosti, ale v žiadnom prípade neznamená, že dobrovoľným splnením uloženej povinnosti v predpísanej lehote by bol žalobca nútený plniť nezákonne uloženú povinnosť.

46. V súvislosti s námietkou žalobcu týkajúcou sa údajnej nečinnosti žalovaného a nesplnenia si povinnosti vrátiť penále uhradené bez právneho dôvodu (§ 241 ods. 1 v spojení s ustanovením § 145 zákona o sociálnom poistení), správny súd uvádza, že táto nečinnosť nie je predmetom tohto správneho konania a nesúvisí s posúdením zákonnosti napadnutých rozhodnutí.

47. Ostatné námietky žalobcu správny súd vyhodnotil ako námietky formálneho charakteru, ktoré nemali možnosť ovplyvniť zákonnosť napadnutých rozhodnutí, resp. priniesť pre žalobcu priaznivejší výsledok pri opätovnom rozhodovaní žalovaného.

48. Žalobca požiadal správny súd, aby pred rozhodnutím vo veci prerušil konanie podľa § 100 ods. 1 písm. b/ SSP a podal Ústavnému súdu SR návrh na začatie konania o súlade ustanovení § 146 ods. 4 a § 240 ods. 1 zákona o sociálnom poistení s Ústavou SR. Správny súd tento návrh žalobcu na prerušenie konania zamietol, pretože dospel k záveru, že na konanie o súlade právnych predpisov pred Ústavným súdom SR nie sú splnené podmienky. Správny súd má za to, že v odôvodnení tohto rozhodnutia vyššie uviedol ústavne súladný výklad predmetných ustanovení zákona o sociálnom poistení, pričom samotné znenie týchto ustanovení zákona je dostatočne určité, aby bol tento výklad presvedčivý a udržateľný. Čo sa týka samotnej výšky penále, ktorú žalobca považuje za ústavne nekonformnú, správny súd si dovoľuje odkázať na rozhodnutie Správneho súdu v Bratislave zo dňa 22. mája 2024, sp. zn. 2S/13/2023, v obdobnej veci týkajúcej sa žalobcu a žalovaného, ktoré správne súdu predložil samotný žalobca, a v ktorom sa súd pomerne rozsiahlym spôsobom vysporiadal s jeho identickou námietkou. Pre doplnenie ústavne konformného výkladu ustanovenia § 240 ods. 1 zákona o sociálnom poistení si správny súd dovoľuje uviesť, že výška penále je zákonom určená paušálne, percentuálnou sadzbou z dlžnej sumy za jednotlivé dni omeškania, pričom zákon stanovuje spodný, ako aj horný limit, od ktorého sa penále nepredpisuje, resp. ktorý nesmie predpísané penále presiahnuť (§ 240 ods. 2 zákona o sociálnom poistení). Namietaná výška penále, tak ako ju uvádza žalobca (18,25 % ročne), je teda iba hypotetická, nakoľko samotnú výšku predpísaného penále ovplyvňuje dlžník, v závislosti od dĺžky omeškania (počítanej na dni), ako aj samotnej dlžnej sumy. Tak ako je to uvedené v tomto rozhodnutí vyššie, má navyše dlžník možnosť splácať svoj dlh povolením splátok dlžných súm podľa ustanovenia § 146 ods. 1 zákona o sociálnom poistení, kde je postih za oneskorenú úhradu dlžných súm miernejší, v podobe úroku z omeškania určeného za rok, vo výške trojnásobku ročnej základnej úrokovej sadzby Európskej centrálnej banky platnej ku dňu povolenia splátok dlžných súm, minimálne vo výške 10 %. Z uvedeného je teda podľa názoru správneho súdu zrejmé, že ustanovením § 240 ods. 1, v kontexte ostatných ustanovení zákona o sociálnom poistení, nebolo stanovené neprimerané vysoké penále, ktoré by v rozpore s Ústavou SR zasahovalo do základných práv a slobôd.

49. Na základe vyššie uvedených skutočností je zrejmé, že napadnuté rozhodnutia žalovaného vychádzajú z nesprávneho právneho posúdenia veci, a teda trpia vadou podľa ustanovenia § 191 ods. 1 písm. c) SSP, na základe čoho správny súd napadnuté druhostupňové rozhodnutie ako nezákonné zrušil a vec vrátil druhostupňovému orgánu žalovaného na ďalšie konanie.

50. Správny súd napriek návrhu žalobcu nepovažoval za potrebné zrušiť aj prvostupňové rozhodnutie podľa ustanovenia § 191 ods. 3 písm. a) SSP, nakoľko druhostupňový orgán žalovaného disponuje všetkými právomocami potrebnými na vydanie nového rozhodnutia, ktoré bude po odstránení väd v zmysle vyššie uvedených skutočností v súlade so zákonom. Žalobca navyše už skôr v tejto veci vyčerpал riadne opravné prostriedky, ktoré mal vo vzťahu k žalovanému k dispozícii, a preto vydanie nového rozhodnutia priamo orgánom druhého stupňa žalovaného sa v tejto situácii javí ako efektívne a hospodárne.

51. Vzhľadom na zrušenie druhostupňového rozhodnutia, odpadol dôvod pre konanie správneho súdu o znížení peňažného plnenia podľa ustanovenia § 192 SSP, ktorého sa žalobca v podanej žalobe domáhal, ako alternatívy v prípade nezrušenia napadnutých rozhodnutí.

52. V ďalšom konaní orgán verejnej správy druhého stupňa opätovne posúdi a určí výšku predpísaného penále podľa príslušných ustanovení zákona o sociálnom poistení, pričom bude postupovať podľa právneho názoru správneho súdu tak, že z rozhodnutia o predpísaní penále vylúči dlžné sumy poistného, ktoré tvorili predmet rozhodnutia o splátkach, na základe ktorého mal žalobca zo strany žalovaného povolené uhrádzať dlžné sumy poistného predpísané rozhodnutím o poistnom v splátkach.

53. O náhrade trov konania rozhodol správny súd podľa ustanovenia § 167 ods. 1 SSP a žalobcovi, ktorý bol v konaní úspešný v celom rozsahu, priznal voči žalovanému právo na úplnú náhradu dôvodne vynaložených trov konania. O výške trov konania rozhodne po právoplatnosti tohto rozhodnutia súd samostatným uznesením.

Poučenie:

Doručený rozsudok je právoplatný (§ 145 ods. 1 SSP).

Kasačnou sťažnosťou možno napadnúť právoplatné rozhodnutie správneho súdu (§ 438 ods. 1 SSP). Kasačná sťažnosť musí byť podaná v lehote jedného mesiaca od doručenia rozhodnutia správneho súdu (§ 443 ods. 1 SSP). Kasačná sťažnosť sa podáva na správnom súde, ktorý napadnuté rozhodnutie vydal. Lehota na podanie kasačnej sťažnosti je zachovaná, ak počas nej bola kasačná sťažnosť podaná na kasačnom súde (§ 444 SSP).

V kasačnej sťažnosti sa musí okrem všeobecných náležitostí podania (ktorému správne súdu je určená, kto ju robí, ktorej veci sa týka a čo ňou sleduje, podpis) uviesť a) označenie napadnutého rozhodnutia, b) údaj, kedy napadnuté rozhodnutie bolo sťažovateľovi doručené, c) opísanie rozhodujúcich skutočností, aby bolo zrejmé, v akom rozsahu a z akých dôvodov podľa § 440 sa podáva (ďalej ako „sťažnostné body“), d) návrh výroku rozhodnutia (sťažnostný návrh) (§ 445 ods. 1 SSP).

Sťažnostné body možno meniť len do uplynutia lehoty na podanie kasačnej sťažnosti (§ 445 ods. 2 SSP).

Kasačnú sťažnosť možno odôvodniť len tým, že správny súd v konaní alebo pri rozhodovaní porušil zákon tým, že a) na rozhodnutie vo veci nebola daná právomoc súdu v správnom súdnictve, b) ten, kto v konaní vystupoval ako účastník konania, nemal procesnú subjektivitu, c) účastník konania nemal spôsobilosť samostatne konať pred správnym súdom v plnom rozsahu a nekonal za neho zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d) v tej istej veci sa už skôr právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už skôr začalo konanie, e) vo veci rozhodol vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený správny súd, f) nesprávnym procesným postupom znemožnil účastníkovi konania, aby uskutočnil jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, g) rozhodol na základe nesprávneho právneho posúdenia veci, h) sa odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe kasačného súdu, i) nerešpektoval záväzný právny názor, vyslovený v zrušujúcom rozhodnutí o kasačnej sťažnosti alebo j) podanie bolo nezákonne odmietnuté. Dôvod kasačnej sťažnosti uvedený v odseku 1 písm. g) až i) sa vymedzí tak, že sťažovateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia. Dôvod kasačnej sťažnosti nemožno vymedziť tak, že sťažovateľ poukáže na svoje podania pred správnym súdom (§ 440 SSP).

Kasačná sťažnosť nie je prípustná, a) ak sa opiera o iné dôvody, ako sú uvedené v § 440, b) ak sa opiera o dôvody, ktoré sťažovateľ neuplatnil v konaní pred správnym súdom, v ktorom bolo vydané napadnuté rozhodnutie, hoci tak urobiť mohol, c) ak smeruje len proti dôvodom rozhodnutia správneho súdu (§ 439 ods. 3 SSP).

Sťažovateľ alebo opomenutý sťažovateľ si môže v konaní o kasačnej sťažnosti zvoliť na zastupovanie advokáta alebo sa obrátiť na Centrum právnej pomoci (§ 26 ods. 2 v spojení s § 449 SSP).